

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitcz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1900.

XXIX. évfolyam. 114. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	— — — —	24 kor.
Félévre	— — — —	12 »
Negyedévre	— — — —	6 »
Egy órára	— — — —	2 »
— Egy szám ára 8 fill. —		

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, május 17.

A delegációk.

Nagybecskerek, május 17.

(—z—y.) A delegációk megnyiták
s ezzel a „közösgyi parlament“ tanács-
kozásai kezdetüket vették.

Szilágyi Dezső, ez a tiszta vértü ma-
gyar politikus s parlamenti ékességünk,
mint a magyar delegáció ezidő szerinti
elnöke, erőteljű duzzadó megnyitó beszéddel
adta meg az alaphangját az idéni tárgya-
lásoknak. Persze sokkal több joggal te-
hetne, mint osztrák kollegája, a két állam-
fél konszolidáltsága között fönnálló szédü-
letes különbség okából. Szilágyi klasz-
szikusan tömör erővel tárta a delegátusok
elő kettős feladatukat, hogy tudniillik
egyfelől a közös költségeket vannak hi-
vatva megállapítani, másfelől a közös kor-
mány működését ellenőrizni. Mindkét fel-
adatra nézve kifejtette azokat a nagy
szempontokat, a melyek szem előtt tar-
tandók, hogy a monarchia hatalmi állása
éppoly kellő figyelemben részesüljön, mint
a nemzetgazdasági helyzete.

Ő felségének ez alkalommal tett
szokásos nyilatkozataiból, valamint a kül-
ügyminiszter előterjesztéséből megismertük
kormányunknak a külügyi kérdésekről
való fellegását, a berlini látogatás jelen-
tősége is tisztábban fog most előttünk ál-
lani. De nem elég, hogy a külpolitika
nagy vonásokban megfeleljen érdekeink-
nek s ez alkalomból delegátusaink meg-
szavazzák gróf Goluchowskinak a már
szinte szokássá vált bizalmi nyilatkozatot.
Szükséges, hogy delegátusaink figyelme
nagyobb mértékben kiterjedjen a képvisel-
let részleteire és külformáira is, valamint
arra is, hogy miért nem részesül a magyar
honpolgár erősebb védelemben, ha
ügyes-bajos dolgaiban valamely osztrák-
magyar követséghez vagy konzulátushoz
fordul. Jellemző a fenaforgó viszonyokra,
hogy közgazdasági érdekeink gondosabb
képviselése érdekében kénytelen volt a
magyar kormány több külföldi követség,
illetőleg nagykövetség mellé külön ma-
gyar közgazdasági előadókat kinevezni. Ez
a kinevezés a közel multban történt meg.
Ez is örvendetes haladás és egyuttal bi-
zonyítéka főképen annak is, hogy a ma-
gyar kormány mily féltékenyen őrzi jo-
gait s érdekeinket külföldön is, s hogy
minden alkalmat és okot megragad arra,
hogy nemzetiségi önállóságunkat minden
vonalon kidomborítsa.

A hadügyi kormányzat követeléseiről
fenyegető hírek szállongtak különösen a
közjogi ellenzék sajtójában, de ezek most
nagyon összezsugorodtak, a mikor a közös
költségvetés előterjesztetett, mely szerint a
külügyminiszterium szükséglete 10,739.079,
a hadsereg rendes szükséglete 278,649.953,
rendkívüli 14,969.160, a közös pénzügy-
miniszterium 4,272.009. Számszék 314.022
— összesen 362,851.411 korona. Ebből le-
vonandó fedezet 5,819.705, marad tisztán
szükséglet 357,034.706, miből 125,039.249
korona vámfölösleg levonatik. A rend-
kívüli hadügyi szükséglet 11,096.000 ko-
ronával, a haditengerészeté pedig 2,755.610
koronával több, mint 1900-ban.

Összesen tehát a többlet nem rug
többre 13 millió koronánál, régiesen szólva
7 és fél millió forintnál, miből a jelenlegi
kvóta arányában reánk sokkal kevesebb
esik 2 millió 700.000 torintnál.

Mindazáltal elvárhatja a magyar dele-

gációtól a közvélemény, hogy tekintettel
az egyre növekvő követelésekre s a föl-
emelt kvótára, szigorú kritikát fog gyako-
rolni. De a felett is szigorúan kellene ör-
ködni, hogy a megszavazott költségeket
tul ne lépjék, valamint hogy a hadsereg
számára való beszerzéseknél Magyaror-
szágra a kvóta arányában tekintettel le-
gyenek. A katonaság és haditengerészet
számára megszavazott nagy beruházások-
ból eddig egy részben az osztrák ipar
tette zsebre a hasznot. A nagy kvótát
könnyebben fogjuk viselni, ha a pénz,
melyet fizetünk, ismét visszatér az országba.

Az előbbi várakozásával nem fog csa-
latkozni a közvélemény a delegációban, az
utóbbiban pedig a kormányban, mely ezen
téren is mindent megtesz a magyar ipar
érdekében.

Nagybecskerek város

Áramfejlesztő-telep bajainak orvoslásáról.

Elnémult már a heves csatazaj — intra et
extra muros — és lecsillapodtak a kedélyek;
csak itt-ott hallik még egy-egy kardcsörtetés,
fegyverdurránás, de remélhető — a mint kívá-
natos is már — a fegyverszünet békés uralmá-
nak eljövetele. Ennélfogva már megfontoltabb
hangon beszélhetjük, sőt bíráló szemmel viz-
sgálhatjuk meg Nagybecskerek város nagyfonto-
sági kérdését: az elektromos telep ügyét.

Sejtem már előre, hogy szemrehányás fog
érni azért, mivel belemártom orromat amolyan
„minden lében kanál“ módjára oly ügybe, a mi
tulajdonképen se ingem, se gallérom; sőt akad-
nak majd olyanok is, kik cikkemből majd az
elfogultság hangját kiolvasni, az érdekek csip-
deső tövisait kiérezni fogják. Ezeknek az eset-
leges gyanúsításoknak az eloszlatására már eleve
kijelentem, hogy semmiféle érdek nem köt sem
a városhoz, sem egyes polgáraihoz, de igenis
lekötöttez engem a tisztelet és elismerés azoknak
az általam nagyrabecsült képviselőtestületi tagok-
nak, kik sikra szálltak értem, nem tudom miért,
de talán képességeimért; ezt nekik részben meg-
hálálándó, bátorkodom közölni szerény cik-
kemet, mely ha a városnak csak némiképp is
hasznára válik, nekem teljes erkölcsi sikerül
fog szolgálni.

Nagybecskereken való tartózkodásom folya-
mán három dolgot tanulmányoztam:

1. a telep üzemviszonyait;
2. a város lokális igényeit és
3. objektív érdekeit.

E három tényezőnek egymásra gyakorolt
kölsönhatását, továbbá a telep deficitjének okait,
végül a telep egészséges továbbvitelének módját
a következőkben röviden fejtegetni szándékozom.

Budapestnek ugy egyirányu, mint váltakozó
áramu telepeit, azonkívül több vidéki városnak,
mint Fiume, Pécs, Kecskemét, Kaposvár, Sza-
badka, Sárvár, Kassa stb. és néhány külföldi
városnak, mint a Róma melletti Tivoli (legelső
Ganz-féle váltakozó áramu telep), Milánó (Ganz-
telep), Luzern, Zürich, Schaffhausen, Rheinfelden
elektromos centráléit ismerve és áttanulmányozva,
tartozom azzal a határozott kijelentéssel, hogy ezek
közül a megfelelő üzemükkel való összehasonlítás
után arra a konkluzióra jutottam, hogy Nagybecske-
rek elektromos centrálja mind az üzem, mind
pedig a helyi viszonyokra való tekintettel teljesen
egészséges telep létjogosultságával rendelkezik.
S miért nem egészséges? kérdik erre Önök.
Hát mért nem tenyészik ugyanaz a plánta ugyan
olyan buján ugyanabban a talajban rossz és jó
kertész ápolása mellett? kérdem viszont én.

A legégetőbb kérdés a deficit redukciója,
illetve nullra való hozatala; a baj orvoslását
három móddal gondolom keresztülvihetőnek:

I. A rezsiköltségek csökkentésével.

II. Az áramnak tágabb téren való haszno-
sításával.

III. A telepnek hasznot hajtó egyéb gaz-
dasági célokra való alkalmazásával.

I. A rezsiköltségek szerintem következő-
képen csökkenthetők:

1. Személyi kiadások redukciójával, a meny-
nyiben az üzemvezető mérnök mellett elegendő:
egy fűtő, egy elektromos szerelő, ki a kapcsoló
táblát dirigálja és egyszersmind a gőzgép üze-
méhez is ért, végül a szükséghez képest 1—2
napzámos belső munkára.

2. Anyagi kiadások csökkentésével, az üzem-
hez szükséges anyagoknak mind kvantitatív, mind
kvalitatív szempontjából; ide értve első sorban az
eddiginél olcsóbb szén beszerzését (hogy ne men-
jünk messzebb: az aninai kockaszén helyett
aninai diószén alkalmazása, melyek gőzfejlesztő
képesége teljesen megegyező, vagyis 7-26 kg.
pro 1 kg. szén; (lásd Grittner Albert M. A. V. fő-
vegyésznek: „Magyarország szeneinek analízise“
1900. évi 2. kiadás) és évi 3—4000 frt meg-
takarítást nyújt; továbbá ökonomikus fűtés, e cél-
ból törtendő esetleges szénjutalék ígérete a fűtő-
nek, természetesen a szükséges szénfogyasztásnak
előzetes meghatározása és a különböző szénfajok-
nak alapos kipróbálása és kalkulációja alapján.

3. A gőzgép üzeménél következő pazarlá-
sokról győződtem meg: a Whorthington szivattyu
fáradt gőzét a szabadba bocsájtják, holott ezzel
a kazánba szivattyuzandó tápvíz előmelegíthető;
a condensator hűtő, tehát már fölmelegedett vi-
zét a Béga-ba visszafolyatják, noha tiszta ásvány-
olajnak kenési célokra való alkalmazása esetén
(a mely olaj a kazán anyagát meg nem támadja)
ez a zsíros, de meleg víz maga is felhasználható
a kazán táplálására. Elképzelhető, hány százezer
caloria és ezzel hány száz izzólámpa fénye vész
el ilyformán évenként, a mit a légűr, meg a
Béga elnyel.

4. Az elektromos gép üzeménél viszont azt
a hibát követik el, hogy a második gépet idő
előtt kapcsolják az elsővel parallel a primár
körbe, midőn ez még nincs is maximálisan meg-
terhelve. Holott a második gépnek naponként
csak egy fél órával való korábbi bekapcsolásá-
ból eredő fölösleges munkapazarlás egy éven
keresztül mindenestre tetemes költségtöbbletet
igényel. Aztán meg a gép nagyobb megterhelé-
sével jobb is az ipari határfoka, így tehát a
veszteségmunka csökkentése szempontjából is
előnyös egy gépnek teljes kihasználása.

5. A konzumpció szempontjából eredő tékoz-
lásnak tartom a nem helyes áramelosztást a
fogyasztási helyeken, vagyis a transzformátorok-
ban, midőn ezek rendeltetésüknél kisebb mér-
tékben vannak megterhelve, (pl. 10 kilowattos
transzformátor csak 5 kilowattig), a mi hatá-
fokának csökkenését vonja maga után, (maxi-
malis megterhelésnél ugyanis csak 2—3% a
veszteség; nem is szólva arról, hogy így az
investáció is kétszer akkora. Viszont üzembiz-
tonságra való tekintettel hibás a transzformátor-
nak a megengedett maximumnál nagyobb mér-
tékben való igénybevétele, a mi a transzformátor
elégését vonhatja maga után, mint az Nagy-
becskereken már elő is fordul. Hasonlóképen
nem szabad megengedni az utcai primár veze-
tőkhöz annyi terhelést kapcsolni, hogy az a
megengedett hőfoknál magasabb stationär tempe-
raturára melegedjék, (mint az a Melencei-utca
vezetékénél történik), a mi a drót gyorsabb
oksidációját, tehát romlását vonja magaután és

biztonság nézőpontjából igen nagy veszélyek okozója lehet, mert hisz szakadás és a földdel való érintkezése esetén veszélyes földzárlatot létesít.

Rendesen úgy van az, hogy mindaddig, míg a borzasztó elemek veszélyrejtő nyilvánulásait nem tapasztaljuk, szinte vakmerő bátorsággal nézünk a veszély szeme közé, de rögtön páni félelem fog el, mihielyt jelen esetben az igazán Isten nyila alakjában megnyilatkozó Damokles kardja lesújt. Távol álljon tőlem ama szándék, hogy még a látszata is, mintha ezzel az ismeretlen elemek iránt a babonás félelem, vagy bizalmatlanság magvát akarnám Nagybecskerek lakosainak lelkében elhinteni; de igenis óvatosságra intem a város tisztelt intéző urait, hogy 2000 voltos árammal ezzel a nagy ural nem ajánlatos még hivatalostrefát sem üzni és hogy ennélfogva a primár vezetékek biztonságáról kellőképpen való gondoskodás igen ügyös dolog volna. (Folytatjuk.) **Stark Zsigmond.**

Az osztrák politikai helyzet. Bécsből jelentik: Kétséget sem szenved, hogy a reichsrath holnapi ülésén újból megkezdik az obstrukciót az ifjucsehek. Most már igen kevés kilátás van az obstrukció beszüntetésére, mert Körber dr. miniszterelnöknek Budapesten való tárgyalásai sem vezettek eredményre, úgy, hogy most már a reichsrath feloszlásának esélyeivel foglalkoznak. Valószínű, hogy a reichsrath csak néhány ülést tart és aztán még a pünkösdi ünnepek után egyet. Ha az obstrukció ekkor is tart, akkor nincs más hátra — a delegációk tárgyalásai be lévén fejezve — mint a Ház feloszlása.

A módosi takarékpénztár bukásáról.

Nagybecskerek, május 17.

Nem állott szándékunkban a vármegye pénzpiacát élénken érdeklő, bár — s ezt mindjárt eleinte hangsúlyozni kívánjuk, — éppen nem megrendítő eseményről bővebben beszámolni, mielőtt ennek a szerencsétlen ügynek minden részlete kiderítve nincsen. Miután azonban időközben a fővárosi lapok is hosszasan foglalkoznak a módosi takarékpénztár ügyével s a különböző lapokban nem egy téves hír látott napvilágot, kötelességünknek tartjuk a „Módosi takarékpénztár és hitelegylet részvénytársaság” bukásának szomorú történetét a következőkben elmondani. Előre bocsájtsuk, hogy a bukott egyesület nem úgy született meg s nem „hamarosan” a „Módosi Első Takarékpénztár” létrejötte után, mint azt több lapban olvassuk. Az első takarékpénztár 1876-ban alapították, a hitelegyletet pedig nem is részvényekre kreálták, hanem eleinte szövetkezet volt s csak 1890-ben, tehát 14 évvel később, alakult át részvénytársasággá. A takarékpénztár alapításáról egy beavatott módosi ember a következőket közli velünk:

Társadalmi összetartásáról és igaz, őszinte kedélyességéről volt híres Módos.

Csávossy Ignác, a zágrábi káptalan 22.000 holdjának korlátlan meghatalmazottja mellett ott láttuk Rupčić József tisztartót, Höffer József számtartót és számos más disztigált uradalmi tisztet, kik jótéteményeikkel, ok- és észszerű gazdálkodásukkal, nagy áldozatkészségükkel minden irányban nagy befolyást tudtak maguknak úgy le, mint felfelé kivívni, annyira, hogy a közönség becsülését, a felsőbb körök tiszteletét is megszerezték.

Sok humánus és társadalmilag említésre méltó dolgot műveltek ez urak, a mire kiterjeszkedni lehetetlenség volna. De mert éppen egy takarékpénztár sáfarkodásáról szándékom írni, tehát megemlítem, hogy ez urak létesítettek egy ma is tisztelet és bizalomnak örvendő takarékpénztárt.

Mint mindenütt és minden szép haladás iránt, az irigység itt is felütötte csunya Hydra fejét, megirigyelte a kislelkű a nagylelkű ember eredményét. Siettek tehát egy újabb takarékpénztárt létesíteni. Ez volt az első lépés a békés társadalom megbontására és így lett a módosi hitelegylet Módosnak második takarékpénztára; hetenkint 10 kr. befizetéssel létesítették, 5 év elteltével ment át részvénytársasággá, a midőn is 500 drb 50 forintos részvény adatott ki, tehát 25.000 forint részvénytőkével alakult meg.

Működését erkölcsileg azzal kezdte, hogy a módosi első takarékpénztárral ellentétben helyezte magát és minden tőle békét és egyetértést bontó műveletet végzett.

Mint hogy 25.000 forint részvénytőke oly csekély összeg, hogy annak jövedelméből egy igazgatót, könyvelőt, pénztárost és egyéb mellékiadásokat fedezni nem lehet, de miután a takarékpénztárt fentartani erkölcsi és anyagi szempontból kellett, úgy kiegyezésül egy másik vállalatot kellett hozzá fűzni.

Ez pedig volt a módosi első téglagyár, mint betéti társaság.

Ezen betéti társaság a takarékpénztár részvényeseiből került ki és annak beltágjai egyben a takarékpénztár igazgatósága is lett, illetve megfordítva.

De a további irányhoz ez mind kevés volt, tehát az igazgatóság egyes tagjai a fényi uradalomtól egy gőzmalomot béreltek.

Mivel ezen vállalatokat legjobban saját korcsmájukban vélték megbeszélhetőnek, így jutott a takarékpénztár pénztárosa és egyben igazgatói tag ahhoz, hogy korcsmai italmérési jogot kapott, mert az erre választott médium azt el nem nyerhette.

De hogy minden meglegyen és hogy kellő akcióba léphessen ezen párt, úgy igen tekintélyes emberek támogatása mellett egy nyomda vásároltatott, a mely rögtön magyar-német szövegű lapot adott ki.

Most már volt takarékpénztár, téglagyár, malom, korcsma, nyomda és lap, tehát akcióraképesen felszerelve várták a képviselőválasztást.

Megérkezett néhai dr. Sik Sándor és a tényleg erős és költséges választás megejtett, azonban nem a kellő eredménnyel.

Ez a drága választás volt a sokágu vállalat első kegyelemdőfése.

Dr. Sik bukása folytán nem fizethette máig sem az egyes igazgatók jótállásával felvett összeget.

A fényi malom nagy veszteséggel megbukott.

A korcsmáros fizetése képtelen lett az igazgatóság mintegy 8000 forintnyi jótállása mellett. (A mi ma is felezetlen.)

A téglagyár veszteséggel dolgozott. (Megér 10.000 frtot Tartozik 60.000 forinttal.)

A takarékpénztár e veszteségeket el nem bírta, a kártyaház összeomlott.

Tény pedig az, hogy a részvénytőke, a tartalékalap, a téglagyár s az igazgatóság összes vagyona együttvéve ma nem fedezi az igazgatóság tartozását.

A fentiek igazolják, hogy a baj nem a közelmúltban keletkezett, mert ezen üzletek mindannyia egy szerencsétlen politikai alapra lett tekintve, azonban kezdettől és az egész üzletek vezetésében hiányzott a számítás, a kereskedői tudás és a jó gazdálkodás. Minden csupán eszköz volt egy-két férfi kezében, kik a nagyzási mániától elkapaiva egy szebb, egy nemesebb törekvést iparkodtak aláaknázni.

A bekövetkezett katasztrófa már évekket ezelőtt előre látható, sőt köztudomású volt. Sőt egy per folyamán egy bírósági szakértő a könyvekbe betekintve már 5 év előtt kimondotta, hogy baj van, és már akkor kezdték a nagyobb intézetek, legelőbb az Osztrák-Magyar Bank visszavonulni, a mi arra készítette az előleg-egylet vezetőségét, hogy budapesti magán eszkomptörökhöz forduljon, hol a közvetítési díjon felül aránylag igen magas kamatokot kellett fizetni, a mi a kamatlábat még a jelzálogkölesönknél is 12%-ra emelte.

Azok előtt, kik nem ismerik a viszonyokat, az igazgatóság eljárása hallatlannak fog tetszeni. De mi idevaló emberek tudjuk, hogy itt csak nagyfokú hiszékenységgel állunk szemben, mely — s ezt mélyen kell sajnálnunk — néhány családnak tisztességes munkával szerzett vagyonába fog kerülni. A régi dolog ismétlődött: az igazgatóság nem értett a dolgához, a felügyelő bizottság vagy nem tudott, vagy nem akart jogával élni s így egy ember csinált mindent, de ennek az egy embernek szerencsétlen keze volt s félő, hogy sokan fogják siratni az ő tevékenységét.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5¹/₂ óráig; ugyanazon napokon 8-tól 8-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7¹/₂ óráig nyitva marad.

Május 18. Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálata.

Május 20. Kerékpárverseny Nagybecskereken.

Május 24. Sakkestély.

— **A trónörökös Torontálban.** Közöltük már, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg október második felében ismét vármegyénk területén fog vadászni. Még pedig egy hétig Écskán, egy hétig Pancsován. Most Pancsováról vesszük a hírt, hogy az 50 kilométernyi vadászterületet nem Harnoncourt gróf bérelte ki, hanem a rókadavászó területeket a jogosultak készséges örömmel engedték át a közszeretnek örvendő főherceg rendelkezésére. Gróf Harnoncourt nem a vadászterületek megszerzésével, hanem csak a már átengedett terület vadászati berendezése és felügyeletének kérdésével foglalkozik.

— **Polgári iskolai tanítók előléptetése.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Leitich Antal zombolyai polg. isk. igazgatót a IX. fizetési osztály I. fokozatába, Fekete Péter Petrovics Antonia n. kikindai áll. polg. leányisk. igazgatót a IX. fizetési osztály I. fokozatába, Vujacsokovics Illés pancsovai áll. polg. isk. tanítót a IX. osztály I. fokozatába, Bende József zombolyai polg. isk. tanítót a IX. osztály II. fokozatába, Jeszenszky T. Irén nagyikindai áll. polg. leányisk. tanítónőt a X. osztály II. fokozatába, Urhegyi János nagybecskereki áll. polg. isk. tanítót a X. osztály II. fokozatába, Cseh Elek nagybecskereki áll. polg. isk. tanítót pedig a X. osztály II. fokozatába léptette elő.

— **Pancsova város királyné-képe.** Pancsova város főhivást intézett a magyar képzőművészek egyesületéhez, hogy a város tanácssterme számára készítenő Erzsébet királyné-arckép megfestésére egy művészt jelöljön ki. A festményre a város — keret nélkül — 1600 koronát szánt. A képzőművészek egyesülete ezt a főhivást közölte tagjaival s a jelentkező művészek közül a legtöbb szavazatot kapott művészt fogja ajánlani a városnak.

— **A főgimnázium államsegélye.** Ma érkezett le a nagybecskereki közégi főgimnáziumhoz a vallás- és közoktatásügyi miniszterium leirata, mely szerint a gimnázium a folyó 1899—1900-iki tanévre 10.000 korona segélyben részesül.

— **Fényes esküvő.** Dr. Zsittvay Jenő mitrovicai kir. közjegyző ma esküdtött örök hűséget a nagybecskereki hölgyvilág egyik legszebb tagjának, Petrovics Irénnek. Tanúk voltak a vőlegény részéről dr. Pejzics Sándor vukovári ügyvéd, a bájós ara részéről pedig, a ki néhai Linyácsy Pál törvénytudó orvos nevelt leánya, dr. Duka László kir. táblai bír. A polgári összeadást dr. Perisics Zoltán városi főjegyző végezte, az egyházi áldást pedig a délután folyamán nyerte el a boldog ifjú pár a római katolikus plébánia templomban.

— **Névmagyarosítás.** Biebel Péter zombolyai illetőségű karcagi lakos vezetéknévét a belügyminiszteri engedéllyel Bátorira változtatta.

— **A nagyszentmiklósi plébánia.** Nagy-Szent-Miklósról írják, hogy az ottani r. k. lelkészi állás ernyerésére Wagner Nándor, jelenleg nagybecskereki hitoktatónak vannak alapos kilátásai, kit mint nagyszentmiklósi szülöttet a kegyur is előreláthatólag támogatni fog. E fölött Nagy Szt. Miklóson általános az öröm.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A nákfalvi „Általános olvasóköri” alapszabályait a belügyminiszter ellátta a bemutatási záradékkal.

— **Az új ovodák.** A város által létesítendő három új kisedovoda telkeire nézve a tanács, illetve a polgármester már megállapodásra jutott a telektulajdonosokkal s velük az ideiglenes adásvételi szerződéseket megkötötte, amelyhez természetesen a közgyűlés jóváhagyása lesz szükséges. E szerint a németvárosi ovoda a Kolleth Bálint-féle telken nyer elhelyezést, amely 4000 frtba, a másik ovoda a Jurancs utcában lesz az Eckstein F. és fia cég tulajdonát képező üres telken, mely 1300 frtba kerül; a harmadik ovoda a Gradnalicában lesz a szerb kolostortemplom szomszédságában, a zárda-utca 92. sz. telken, amelyet 1200 frtért vett meg a város nevében a kiküldött bizottság.

— Szerb színészet Nagybecskereken. A szerb nemzeti színtársulat, mint értesülünk, e hó 19-én (szombaton) kezdi meg előadásait.

— Szeged hírlapirodalma ugyancsak gyarapszik. Most jelent ott meg a negyedik napilap „Szegedi Friss Ujság” címen. Szerkesztője Ujlaki Antal, a vidéki hírlapirodalom ismert jeles tollu munkása.

— A nagybecskereki Robinzon. Megemlékezünk már tegnapi napunkban a nagybecskereki felsőkereskedelmi iskola egyik tanulójáról, a ki két szekunda miatt annyira elkeseredett, hogy bujdosásnak adta a fejét. A jó Isten a megmondhatója, mi járhatott a Robinzon hajlamu fiu fejében, amikor erre a kalandos utra határozta magát, tény az, hogy a rögtön mozgósított körözés eredményre vezetett, a mennyiben ráakadtak Titel tájkán, a mint bunak eresztett fejjel bandukolt — Szerbia felé. Azonnal visszashállították Nagybecskerekre s rögtön értesítették az eredményről a kétségbeesett szülőket, a kik a viszonyok jóra fordultával szívesen megbocsátának eltévedt gyermeküknek.

— A koldustanyán. A kishid mellett fekvő ugynevezett kamarális korcsmában több munkanélküli munkás és hivatalos koldus szokott éjjeli szállást kapni az istállóban, éjjelenként 8 fillérnek előleges lefizetése ellenében. Tegnap délután Forgács Ferenc városi koldus elvesztett bádog tábláját követelte Gombos Györgyön, aki szintén vele osztotta meg az istálló egyik jászolát. Gombos bár 67 éves léte sokkal jogosultabb volna a koldulásra, de neki nem lévén ilyen bádogja, Forgács azt hitte, hogy Gombos ellopta tőle. Midőn eme nézetét közölte volna vele, sőt a jászolban fekvő holmijai közt kutatást tartott volna, Gombos fölön ragadta hálótársát s ugy penderítette el a közös jászoltól, hogy hatot bukfenezett egymásután. De talpra állott a hivatalos koldus és egy nagy kést vett elő csizmaszárából s azzal Gombosnak rohant. Gombos sem volt rest, fölkapott egy kezeügyébe eső vastag szőlőkarót s azzal ugy kollintotta föbe hálótársát, hogy eszméletlenül szállították a kórházba.

— A hamis koronák. Nagy szenzációt keltett a napokban Kanak környékén az a hír, hogy a csendőrség letartóztatott két jómódu parasztgazdát, a kik hamis koronákat gyártottak. Ez a hír, mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, a vizsgálat során sokkal kisebb értékre redukálódott. A csendőrség nem is tartotta szükségesnek Ujfelyán Szima és Radosz Áv Stéva letartóztatását, mikor a nyomozat alapján kiderítette, hogy Ujfelyán kiabiró hamis koronával fizetett anélkül, hogy észrevette volna annak hamis voltát. Hogy honnan került a pénz a faluba, arra azonban már nem lehetett rájönni.

— Országos vásár. A nagybecskereki országos vásár mai első napja, mely a marhavásár napja, nem valami nagy látogatottságnak örvendett, amit valószínűleg az esős időjárásnak lehet tulajdonítani. A felhajtás alig említésre méltó kis mennyiségben történt, de a kereslet szintén ehhez méltó, a mennyiben az egész délelőtt tolyamán csak 10-20 eladás történt.

— Bottal fizettek. Tegnap délelőtt Koszó Mátyás és Tajti József muzslyai suhancok szomszjasak lévén, megállottak Angyelkóvics Alexa piaci bóza-árus előtt s bekebeleztek egymásután fejenként két-két füles ponár savanyu lét. Mikor fizetésre került a dolog, botjait vették elő a suhancok s a lábszárát „érdekeltek” meg egy kissé. Ez ijedtében az ivópotharat Koszó fejéhez csapta, amittől jókora folytonossági hiányt szenvedett. Tajti látván társa veszedelmét, egy téglát kapott föl a földről s azt vágta a bóza-árus hátához, hogy összeesett. Most a kórházban fekszik.

— Aprópénz az aszfalton. A Hunyady utcában valószínűleg lyukas zsebébe helyezte valaki az aprópénzt s így egymásután, minden lépésre egy-egy, összesen 9 darab 20 fillérest potyogtatott el. Egy uri ember megtalálta a 20 filléreseket és átszolgáltatta a rendőrségnek, ahol igazolt tulajdonosuk átveheti.

x A Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvényrél, csuszál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnál, minő: a kolera. hányóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő háziszerré jó eredménnyel használtott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint „Rich-

ter féle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter féle Horgony Liniment” kérendő és a „Horgony” védjegyre kérünk figyelni.

Szerkesztői üzenetek.

Kollegáinknak. Mi is vettük a „Magyar Unió” I. évfolyamának 1. számát, mely állítólag hivatalva van a vidéki lapok életében új korszakot teremteni. A „beolvadt” lapok sorában a többek között a „Torontál” című napilap neve is olvasható. Mindennemű félreértések elkerülése céljából tudatjuk kollegáinkkal, hogy a „Magyar Unió”-val semminemű összeköttetésben nem állunk, a nevezett lapnak tehát sohasem adhattunk megbízást arra, hogy minket a „beolvadó” lapok közé sorozzon, egyszóval semmi kedvet sem érzünk arra, hogy a „Magyar Unió”-hoz csatlakozzunk. Ez szolgáljon fölvilágosításul azoknak, kik velünk együtt megkapták az új aerát hirdető „Magyar Unió”-t.

Zs. Nagyon sajnáljuk, hogy a közlésnek abban kellett maradnia, de a lapból méltóztatott látni, hogy ezt az egész hetet csupa gyűlés töltötte be, még pedig a legfontosabbak közül valók.

Kanak. Köszönettel vettük. Ha egyéb érdekes események előfordulnak, szíveskedjék velünk máskor is tudatni. A gyilkosság holnap jön.

X. y. z. A kivánságnak ma igyekszünk eleget tenni.

Nem közölhetők: „Oh bájos tavasz.” Te holdvilág. Miért kellett, hogy én téged meglássalak. A hamupipőke.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 17-én.

Budapest, május 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésében folytatta a tőzsde-adoról szóló javaslat részletes tárgyalását, melyet változtatás nélkül elfogadtak minden vita nélkül. Az elnök minden egyes szakasz fölolvására után, miután szólásra senki sem jelentkezett, kimondta az „elfogadtatik”-ot.

Hasonlóképpen elfogadták a fővárosban emelendő új zálogházi épületről szóló javaslatot is.

Ezután Széll Kálmán miniszterelnök benyújtotta a múlt évi december hóban Velencében kötött nemzetközi pestis egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatot, amelyet a bizottságokhoz utasítottak, egyben az elnök kijelentette, hogy ki fog nyomatni s a Ház tagjai közt a szokásos módon szétosztatni.

A miniszterelnök javaslatára, a delegációk ülésére való tekintettel, elhatározta a Ház, hogy f. évi június 7-éig nem tart érdemleges ülést.

A június 7-iki ülés napirendjére az állatorvosi szolgálat államosításáról szóló javaslat tüzetett ki tárgyalásra.

A király szemléje.

Budapest, május 17. (A „Torontál” ered. táv.) Ó felsége ma reggel Gödöllőről a fővárosba érkezett s holnap (pénteken) reggel 7 órakor szemlélet tart a Vérmezőn a budapesti összes helyőrségi csapatok fölött.

A delegációkból.

Budapest, május 17. (A „Torontál” ered. táv.) A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtti ülésében folytatta a közös hadügyi költségvetés tárgyalását. A hadügyminiszter válaszai az egyes rezolúciókra tudomásul szolgálnak.

Ujabb inkompatibilitások.

Budapest, május 17. (A „Torontál” ered. táv.) Ujabbán Neumann Ármán, Rátkay László, Országh Sándor és Heltai Ferenc országgyűlési képviselők ellen jelentettek be inkompatibilitási eseteket.

A román király utazása.

Budapest, május 17. (A „Torontál” ered. távirata.) Fiuméből jelentik, hogy Károly román király befejezvéen abbáziai üdülését, nejjével együtt országába visszautazott.

A pestis.

Budapest, május 17. (A „Torontál” ered. táv.) Konstantinápolyból jelentik, hogy Szmirnában hivatalosan konstatálták a pestis fellépését.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1900. május 17.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilős	50 kilogr. ára		kilős	50 kilogr. ára		
		kor-10	kor-16		kor-10	kor-16	
Bánsági	ó	76	7.45	7.65	80	7.90	8.05
Tiszavidéki	„	76	7.65	8.—	80	8.05	8.25
Pestvidéki	„	76	7.40	7.60	80	7.95	8.10
Bácskai	„	76	0.—	0.—	80	0.—	0.—

		kilős		
		70-72	6.50	6.90
Rozs	uj	—	—	—
„	eisörendü	—	—	—
„	másörendü	—	—	—
Árpa	„	60-62	5.90	6.10
„	takarmány	62-64	5.60	5.80
„	égetni való	64-66	0.—	0.—
Zab	„	39-41	5.55	5.65
Tengeri ó	bánsági	—	5.55	5.70
„	másnemü	—	0.—	0.—

Határidő-üzel.

Budapest, május 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) Kielégítő kínálat mellett a vételkedv is javult a tegnapihoz képest. Az árak 5 fillérel javultak. Fölmondott 23,000 mm. buza, 2000 mm. kukorica. Kötöttett:

Buza májusra	7.86—7.87
„ októberre	8.07—8.08
Rozs	7.14—7.15
Zab	5.31—5.32
Tengeri májusra	5.51—5.52
„ júliusra	5.59—5.60

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Érvényes 1900. május hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Pancsováról: délelőtt 9 óra 15 p.; délután 5 óra 18 p.
Temesvárról: este 8 óra 34 p.
éjjel 10 óra 18 p.

Verseczről: délelőtt 9 óra 16 p.; este 8 óra 34 p.

Alibunárról: este 8 óra 34 p.

Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) délelőtt 11 óra 20 p. este 7 óra 05 p. (csak minden vasárnapon.)

Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) reggel 6 óra 24 p. (csak minden kedden, pénteken.)

b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarra:

Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Zsombolyára: délután 4 óra 36 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 28 p.; délután 5 óra 30 p.
Temesvárra: délelőtt 9 óra 24 p.; délután 4 óra 36 p.
Verseczre: reggel 5 óra 59 p.; délután 4 óra 36 p.
Alibunárra: reggel 5 óra 59 p.

Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) délután 5 órakor.

Csösztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 30 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnapon.)

b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarról:

Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

VASUT-ÜGY.

— A gőzhajók szaporított járatainak új menetrendje a fiume—anconai és a fiume—velencei vonalon. Folyó évi március 15-től kezdve a gőzhajók egész éven át hetenként kétszer közlekednek, csatlakozásban a Budapest—Fiume közt forgalomban levő gyorsvonatokkal, melyek az utasokat a hajók kikötőhelyéig, illetve onnan továbbítják.

A Fiume—velencei vonalon az egész éven át fenntartott heti két járaton kívül az építés alatt levő új termes gőzhajó elkészültekor nappal történő utazással egy heti harmadik járat fog a nyári hónapok tartama alatt berendeztetni, melynek menetrendjét utólagosan kihirdetjük.

A fiume—anconai vonalon már március 15-től kezdve egyik járat nappal, a másik járat pedig éjjel történik s mindkét járatnak csatlakozása van a Rómába, Nápolyba, Bariba, Brindisibe, Bolognába stb. induló, illetve az onnan érkező vonatokhoz, A vonat Anconában a hajó kikötőhelyétől, illetve kikötőhelyéig közlekedik.

A gőzhajók menetrendje.

I. Fiume—Ancona közt:

- a) Nappali utazás: Fiuméből indulás minden hétfőn reggel 7 órakor; nappali utazás Anconából indulás minden szerdán reggel 7 órakor.
- b) Éjjeli utazás: Fiuméből indulás minden csütörtök este 8 órakor; éjjeli utazás: Anconából indulás minden szombaton este 8:30 órakor.

II. Fiume—Velence közt:

Fiuméből indulás minden kedden és szombaton este 8 órakor; Velenceből indulás minden hétfőn és csütörtökön este 7:30 órakor.

(A nappal történő utazással berendezett heti harmadik járatnak kezdete és menetrendje utólag kihirdetjük.)

Menetdíjak:

A gyorsvonatok használatára jogosító menetjegyek árai a hajóátkelési díjjal együtt:

a) Budapestről Fiumén át Velenczébe vagy Anconába vagy viszont:

Gyorsvonaton I. oszt. és a gőzhajón I. oszt. 34 korona.

Gyorsvonaton II. oszt. és a gőzhajón I. oszt. 26 korona.

b) A gőzhajókon Fiuméből Velenczébe vagy Anconába vagy viszont:

Diszterem, hálóhelylyel együtt 16 korona

I. oszt. 12 "

III. oszt. (fedélzet) 6 korona

Utazási tartam 10 óra.

A gyorsvonatok használatára jogosító közvetlen menetjegyek árai a hajóátkelési díjjal együtt:

Budapestről Rómába vagy viszont I. oszt. 76 franc 05 c., II. oszt. 55 franc 65 c.;
 Budapestről Nápolyba vagy viszont I. oszt. 104 franc 45 c., II. oszt. 75 franc 55 c.;
 Budapestről Florenzbe vagy viszont I. oszt. 75 franc 80 c., II. oszt. 55 franc 45 c.;
 Budapestről Génúába vagy viszont I. oszt. 92 franc 50 c., II. oszt. 67 franc 25 c.;
 Budapestről Milánóba vagy viszont I. oszt. 71 franc 95 c., II. oszt. 52 franc 85 c.;
 Budapestről Turinba vagy viszont I. oszt. 92 franc 25 c., II. oszt. 67 franc 10 c.;
 Budapestről Nizzába vagy viszont I. oszt. 117 franc 20 c., II. oszt. 84 franc 40 c.;
 Budapestről Marseilleba vagy viszont I. oszt. 142 franc 25 c., II. oszt. 101 franc 35 c.;
 Budapestről Lyonba vagy viszont I. oszt. 132 franc 15 c., II. oszt. 94 franc 25 c.

Továbbá kaphatók ezen utirányon át Olaszországba szóló kombinálható mérsékelt körutazási jegyek is. Menetjegyeket kiadnak és közelebbi felvilágosítással szolgálnak a magy. kir. államvasutak állomásai, valamint a városi menetjegy, irodái és jegykiadó helyei és a Cook Tamás és Fia cég összes utazási irodái.

Budapest, 1900. évi május hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elévendezendő ingóságok vételárából a végrehajtható követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldötténi írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Nagybecskereken, 1900. évi május hó 13. napján.

Simonich Zsigmond.

kir. bir. végrehajtó.

1718. és 1719. kig. szám 1900.

477-1.1

Hirdetmény.

Alulirt község előjárói által ezenel közhírré tétetik, hogy 1 drb 1 éves fehér keca és 1 drb 1 éves fekete ártány, jobb füle jegyes sertés bitangságba vételett és kijelentetik, hogyha e két jószág gazdája szabályszerűen kiállított járattal alulirt község előjáróságánál folyó hó 30-ig nem jelentkeznék, azok nyilvános árverésen, miut gazdátlan jószágok, elfognak adatni.

Kelt Czrepaján, 1900. évi május hó 17-én.

Palanácsky,
jegyző.

Radovancsev,
bíró.

Hirdetések.

482. szám b. v. 1900.

475-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezenel közhi ré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1900. évi Sp. I. 64/3. sz. végzése folytán Végh Lajos dr. nagybecskereki ügyvéd által képviselt Nagybecskerek város felperes részére Beer Jónás kereskedő nagybecskereki lakos alperes ellen 312 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3409 kor. 20 fillérre becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1900. évi V. 573/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Nagybecskereken az adós üzletében és lakásán leendő megtartása határidőül 1900. évi május hó 25. napjának délelőtti 9 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt férfi és női ruhákneműek, szőcsárók, kalapok, butorok, honyhaeszközök a legtöbbet ígérőnek

Bérbe adandó
a Tomaseváczy-utca 1835. számú
háza.

Az utcai épület 4 szobát, cselédszobát, zárt folyosót, pincét, konyhát, éléskamrát foglal magában.

Az udvari épületben van 3 szoba, előszoba, konyha, két kamra és mesékonyha.

Külön épületben van egy tágas istálló, kocsiszin és kotárka. 476-3.1

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.